

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра оториноларингології

Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Медсестринство в отоларингології»

Нормативний чи вибіркового освітній компонент	Вибірковий
Форма здобуття освіти:	Очна
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	223 «Медсестринство»
Освітньо-професійна програма	«Сестринська справа»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	
Курс	3

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
оториноларингології

Протокол від
“26”серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри
_____ А.В. Лупир

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем професійної
підготовки хірургічного профілю

Протокол від
“29”серпня 2022 року № 1

Голова
_____ В.О. Сипливий

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Лупир Андрій Вікторович – завідувач кафедри, д.мед.н., професор.
2. Ященко Марина Іванівна –доцент, к.мед.н.
3. Шушляпіна Наталія Олегівна – доцент, к.мед.н.
4. Юревич Надія Олександрівна – доцент, к.мед.н.
5. Калашник-Вакуленко Юлія Михайлівна – доцент, к.мед.н.
6. Карчинський Олександр Олександрович – асистент, к.мед.н.
7. Алексеева Вікторія Вікторівна – асистент, доктор філософії.
8. Дзиза Алла Василівна – асистент.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1. Лупир Андрій Вікторович, завідувач кафедри оториноларингології,
доктор медичних наук

Професійні інтереси: викладацька робота, наукова робота, лікувальна робота;
посилання в системі Moodle:
<http://distance.knmu.edu.ua/mod/page/view.php?id=60527>

Контактний телефон +380667831323

Корпоративна пошта викладача av.lupyr@knmu.edu.ua

Консультації Середа 14.00-17.00, ауд. кафедри оториноларингології Середа
14.00-17.00, платформа Google Meet за розкладом
кафедри

Локація м.Харків, проспект Незалежності, будинок 13, 3-й поверх, кафедра
оториноларингології

2. Яценко Марина Іванівна, доцент, кандидат медичних наук

Професійні інтереси: викладацька робота, наукова робота, лікувальна робота;
посилання в системі Moodle:
<http://distance.knmu.edu.ua/mod/page/view.php?id=60527>

Контактний телефон +380508381319

Корпоративна пошта викладача mi.yashchenko@knmu.edu.ua

Консультації Понеділок 14.00-17.00, ауд. кафедри оториноларингології
Понеділок 14.00-17.00, платформа Google Meet за розкладом
кафедри

Локація м.Харків, проспект Незалежності, будинок 13, 3-й поверх, кафедра
оториноларингології

3. Шушляпіна Наталія Олегівна, доцент, кандидат медичних наук

Професійні інтереси: викладацька робота, наукова робота, лікувальна робота;
посилання в системі Moodle:
<http://distance.knmu.edu.ua/mod/page/view.php?id=60527>

Контактний телефон +380675886849

Корпоративна пошта викладача no.shushliapina@knmu.edu.ua

Консультації П'ятниця 13.00-17.00, ауд. кафедри оториноларингології
П'ятниця 13.00-17.00, платформа Google Meet за розкладом
кафедри

Локація м.Харків, проспект Незалежності, будинок 13, 3-й поверх, кафедра
оториноларингології

4. Юревич Надія Олександрівна, доцент, кандидат медичних наук

Професійні інтереси: викладацька робота, наукова робота, лікувальна робота;
посилання в системі Moodle:
<http://distance.knmu.edu.ua/mod/page/view.php?id=60527>

Контактний телефон +380977135315

Корпоративна пошта викладача no.yurevych@knmu.edu.ua

Консультації Понеділок 09.00-14.00, ауд. кафедри оториноларингології
Понеділок 09.00-14.00, платформа Google Meet за розкладом
кафедри

Локація м.Харків, проспект Незалежності, будинок 13, 3-й поверх, кафедра
оториноларингології

5. Калашник-Вакуленко Юлія Михайлівна, доцент, кандидат медичних
наук

Професійні інтереси: викладацька робота, наукова робота, лікувальна робота;
посилання в системі Moodle:
<http://distance.knmu.edu.ua/mod/page/view.php?id=60527>

Контактний телефон +380662529908

Корпоративна пошта викладача ym.kalashnyk@knmu.edu.ua

Консультації Вівторок 09.00-14.00, ауд. кафедри оториноларингології
Вівторок 09.00-14.00, платформа Google Meet за розкладом
кафедри

Локація м.Харків, проспект Незалежності, будинок 13, 3-й поверх, кафедра
оториноларингології

6. Карчинський Олександр Олександрович, асистент, кандидат медичних
наук

Професійні інтереси: викладацька робота, наукова робота, лікувальна робота;
посилання в системі Moodle:
<http://distance.knmu.edu.ua/mod/page/view.php?id=60527>

Контактний телефон +380950068809

Корпоративна пошта викладача oo.karchynskyi@knmu.edu.ua

Консультації Середа 09.00-14.00, ауд. кафедри оториноларингології Середа
09.00-14.00, платформа Google Meet за розкладом
кафедри

Локація м.Харків, проспект Незалежності, будинок 13, 3-й поверх, кафедра
оториноларингології

7. Алексєєва Вікторія Вікторівна, асистент, доктор філософії

Професійні інтереси: викладацька робота, наукова робота, лікувальна робота;
посилання в системі Moodle:
<http://distance.knmu.edu.ua/mod/page/view.php?id=60527>

Контактний телефон +380982589078

Корпоративна пошта викладача vv.aliexsieieva@knmu.edu.ua

Консультації Четвер 09.00-13.00, ауд. кафедри оториноларингології Четвер
09.00-13.00, платформа Google Meet за розкладом
кафедри

Локація м.Харків, проспект Незалежності, будинок 13, 3-й поверх, кафедра
оториноларингології

8. Дзиза Алла Василівна, асистент

Професійні інтереси: викладацька робота, наукова робота, лікувальна робота;
посилання в системі Moodle:

<http://distance.knmu.edu.ua/mod/page/view.php?id=60527>

Контактний телефон +380950119356

Корпоративна пошта викладача av.dzyza@knmu.edu.ua

Консультації Вівторок 14.00-17.00, ауд. кафедри оториноларингології
Вівторок 14.00-17.00, платформа Google Meet за розкладом
кафедри

Локація м.Харків, проспект Незалежності, будинок 13, 3-й поверх, кафедра
оториноларингології

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Медсестринство в отоларингології» складена відповідно до Освітньо-професійної програми «Сестринська справа» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство».

Опис освітнього компонента (анотація)

«Медсестринство в отоларингології» – клінічна дисципліна, яка вивчає морфологію, фізіологію та патологію верхніх дихальних шляхів та вуха. Сучасна оториноларингологія займається діагностикою та лікуванням як гострих так і хронічних захворювань ЛОР органів та суміжних з ними ділянок. Більша частина цих патологічних станів потребує хірургічного втручання: на вусі, в порожнині носа, на при носових пазухах, у глотці, гортані та трахеї. Широко використовується ендоскопічні методи дослідження та лікування захворювань ЛОР органів. Велика кількість операцій та маніпуляцій, зокрема на вусі та гортані, виконуються за допомогою операційного мікроскопа.

Оториноларингологія має велике соціальне значення, оскільки вивчає функціонування більшості аналізаторів (слуховий, вестибулярний, нюховий та смаковий), а порушення нормального функціонування цих аналізаторів значно впливає на якість життя людей, їх професійну діяльність.

Враховуючи близькі анатомо-топографічні і рефлекторні зв'язки з іншими органами часто існує можливість виникнення тяжких ускладнень, які нерідко загрожують здоров'ю та життю пацієнтів.

Об'єкт діяльності - збереження здоров'я, профілактика та лікування оториноларингологічних захворювань людини.

Теоретичний зміст предметної області: знання з питань профілактики, діагностики та лікування оториноларингологічних захворювань людини.

Методи та методики: анамнестичні, клінічні, лабораторні, інструментальні методи діагностики, визначення провідних симптомів та синдромів, визначення попереднього та клінічного діагнозу оториноларингологічних захворювань та невідкладних станів; їх діагностики, лікування та профілактики.

Інструменти та обладнання (об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати): сучасне діагностичне, лікувальне та інше обладнання, предмети та прилади для проведення фахової діяльності.

Предметом вивчення освітнього компоненту є різноманітні патологічні стани та захворювання ЛОР-органів.

Міждисциплінарні зв'язки: оториноларингологія тісно пов'язана з такими дисциплінами, як анатомія людини, фізіологія, патоморфологія та патофізіологія, актуальні питання медичної генетики, медсестринство у внутрішній медицині, медсестринство в офтальмології, медсестринство в хірургії та онкології, медсестринство в інфектології.

Пререквізити. Вивчення освітнього компоненту передбачає попереднє засвоєння кредитів з оториноларингології.

Постреквізити. Основні положення освітнього компоненту мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE
<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=234>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту є вивчення й засвоєння здобувачами освіти теоретичних і практичних питань оториноларингології, ознайомлення з питомою вагою захворювань ЛОР-органів в загальній патології, зі значенням своєчасного виявлення й усунення захворювань вуха, горла й носа в профілактиці загальної захворюваності та оздоровленні населення, із принципами й методами диспансерної роботи.

Викладання курсу оториноларингології переслідує також ціль виховання у здобувачів освіти наукового світогляду, високої ідейності, переконаності, а також виховання високої політичної й моральної культури, принципового відношення до відхилень, що зустрічаються, від норм етичної моралі, деонтологічного виховання з метою доведення до свідомості й засвоєння здобувачами освіти навичок дотримання принципів медичної етики й норм, що регулюють поведінку медичних працівників.

Поставлені цілі викладання оториноларингології досягаються шляхом використання належних методичних прийомів, спрямованих на розвиток активної пізнавальної діяльності здобувачів освіти у процесі оволодіння знаннями й практичними навичками, забезпечення їхньої самостійної роботи з виконанням конкретних завдань, а також УДРС і НДРС.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є забезпечення здобувачів освіти знаннями за фахом відповідно до сучасного стану медичної науки.

У ході навчання повинне бути забезпечене глибоке засвоєння здобувачами освіти комплексу сучасних знань з оториноларингології з урахуванням їх ролі у формуванні наукового світогляду – єдиної наукової й методологічної основи дослідження об'єкта й предмета сучасної медицини.

Висвітлення проблем оториноларингології, виховання у здобувачів освіти творчого відношення до навчання, інтерес до науково-медичних досліджень повинно поєднуватися з викладом етики й медичної деонтології.

Ознайомлення здобувачів освіти з особливостями дослідження ЛОР органів, ендоскопія й функціональне дослідження слуху, вестибулярної функції, нюху, смаку. Показати значення результатів даного обстеження в загальному клінічному обстеженні хворої людини, у виявленні патології з боку інших органів і систем. Узгодити ці дані із цілісним поняттям про функціонування організму, його станом при нормальних та патологічних умовах.

Ознайомити здобувачів освіти з етіологією, патогенезом, клінічною картиною, діагностикою, профілактикою й лікуванням ЛОР захворювань, що часто зустрічаються та мають соціальну значимість, а також вимагають надання екстреної допомоги.

Навчити здобувачів освіти ендоскопічним і необхідним функціональним методам дослідження носа, глотки, гортані і вуха, практичним навичкам надання екстреної ЛОР допомоги при травмах, сторонніх предметах, опіках і інших гострих захворюваннях ЛОР органів.

При розгляді етіології й патогенезу тих чи інших захворювань треба приділяти увагу значенню спадково-конституційних факторів за допомогою сучасних наукових теорій, а також звертати особливу увагу на роль зовнішніх факторів – соціальних, побутових і т.д. Для реалізації поставлених завдань методичними розробками

передбачені чіткість і послідовність у вивченні курсу оториноларингології із широким використанням наочних посібників та технічних засобів навчання.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПШ та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами освіти

компетентностей:

інтегральні:

Бакалавр медсестринства здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
7. Здатність спілкуватися іноземною мовою
8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
9. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань взятих обов'язків
10. Здатність приймати обґрунтовані рішення
11. Здатність працювати в команді
12. Навички міжособистісної взаємодії
13. Здатність діяти на основі етичних міркувань

спеціальні (фахові, предметні):

1. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці.
2. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.
4. Застосовування професійних навичок (вмін), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності (інтимності), конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.
5. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмін),

медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби.

6. Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмін), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
7. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта.
8. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань інформування та навчання пацієнта та членів його родини.
11. Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення.
12. Здатність орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки.
13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.
14. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу при різних гострих станах.
15. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами освіти наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані .

В умовах закладів охорони здоров'я (ЗОЗ) та вдома, шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп, їхніми родичами чи близькими з оточення хворою дитиною та її батьками, уміти збирати скарги, анамнез захворювання, анамнез життя, алергологічний анамнез, епідеміологічний анамнез, оцінювати анамнестичні дані та проводити об'єктивне обстеження.

ПРН 2. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.

В умовах ЗОЗ, удома, передбачуваних обставин, вміти виявляти дійсні проблеми пацієнта, оцінювати їхню першочерговість та встановлювати медсестринський діагноз.

ПРН 3. Планувати медсестринські втручання.

В умовах ЗОЗ, удома та за непередбачуваних обставин, вміти складати план медсестринських втручань для вирішення дійсних та супутніх проблем пацієнтів різного віку.

ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі. Використовуючи принципи медсестринської етики та деонтології, правила міжособового спілкування з метою створення сприятливого психологічного мікроклімату, вміти:

- спілкуватися з пацієнтом та членами його сім'ї або наближеного оточення, медичним персоналом;
- вирішувати етичні та деонтологічні проблеми в процесі роботи з пацієнтом та членами його родини; розглядати та аналізувати в колективі професійні помилки;

проводити навчання для молодшого та технічного персоналу.

ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду.

В умовах ЗОЗ, удома та в громаді, користуючись чинними наказами МОЗ України, з метою формування, збереження та поліпшення стану здоров'я дорослого та дитячого населення, вміти:

- вести облік диспансерних груп населення;
- робити розрахунок та аналіз статистичних показників ефективності диспансеризації;
- проводити роз'яснювальну роботу серед пацієнтів різних диспансерних груп;
- вести облік груп здоров'я;
- розраховувати та оцінювати окремі показники та показники комплексної дії мікроклімату на організм людини;
- визначати етапи медико-соціальної реабілітації пацієнта, завдання для кожного етапу;
- складати комплекс реабілітаційних заходів залежно від і профілю, перебігу, періоду захворювання чи травми;
- проводити перепис дитячого населення.

ПРН 8. Виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення санітарно протиепідемічного режиму.

ПРН 9. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення особистої гігієни пацієнта.

ПРН 11. Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта.

ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму.

ПРН 13. Виписувати, зберігати та застосовувати фармакологічні засоби .

ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.

ПРН 15. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану .

ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних медсестринських функцій

ПРН 18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань.

ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду.

ПРН 20. Належно вести відповідну медичну документацію

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами освіти наступних **соціальних навичок (Soft skills):**

- комунікативність (реалізується через: метод роботи групах та мозковий штурм під час аналізу клінічних кейсів, метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі),
- робота в команді (реалізується через: метод роботи групах та мозковий штурм під час аналізу клінічних кейсів),
- конфлікт-менеджмент (реалізується через: ділові ігри),
- тайм-менеджмент (реалізується через: метод самоорганізації під час аудиторної роботи в групах та самостійної роботи),
- лідерські навички (реалізується через: метод презентації результатів

самостійної роботи та їх захисту в групі).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність 223 «Медсестринство»	Курс:	
		III-й	
		Семестр	
		Лекції	
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 40, самостійної роботи студента - 50	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Перший (бакалаврський) рівень» ОПП «Сестринська справа»	6 год.	
		Практичні заняття	
		34 год.	
		Самостійна робота	
		50 год.	
		Вид контролю: залік	

2.1 Опис навчального компонента

2.2.1 Лекції

№ з/п	Тема лекції	Кількість годин	Вид лекції
1.	Поняття про оториноларингологію як науку. Історія її розвитку. Травми вуха. Акубаротравма. Захворювання зовнішнього вуха. Ексудативний отит. Гострий гнійний середній отит. Особливості перебігу гострого гнійного отиту при інфекційних захворюваннях. Мастоїдит. Хронічне запалення середнього вуха. Консервативні та оперативні методи лікування хронічного отиту. Отогенні внутрішньочерепні ускладнення.	2	Проблемне читання, лекція-візуалізація в режимі онлайн та офлайн

2.	Фізіологія носа. Травми носа. Носові кровотечі. Фурункул носа. Гострий риніт. Гострі захворювання навколоносових пазух. Хронічні риніти. Хронічні захворювання навколоносових пазух. Риногенні внутрішньоорбітальні та внутрішньочерепні ускладнення. Новоутворення носа і навколоносових пазух.	2	Проблемне читання, лекція-візуалізація в режимі онлайн та офлайн
3.	Фізіологія глотки. Гострий тонзиліт (ангіни). Паратонзиллярний і заглотковий абсцеси, парафарингіт. Гострий фарингіт. Гіпертрофія лімфоїдної тканини глотки. Хронічний тонзиліт. Хронічний фарингіт. Пухлини глотки. Клінічна анатомія та фізіологія гортані. Травми гортані. Стенози гортані. Трахеостомія. Гостре і хронічне запалення гортані. Парези гортані. Новоутворення гортані.	2	Проблемне читання, лекція-візуалізація в режимі онлайн та офлайн
Всього годин		6	

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Анатомія, фізіологія та методи обстеження зовнішнього, середнього, внутрішнього вуха. Травми вуха. Акубаротравма. Сірчані пробки. Фурункул зовнішнього слухового проходу, зовнішній отит. Гострий середній отит. Секреторний отит.	4	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, дебати.	усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; доповідь; виступ на задану тему.
2.	Мастоїдит. Хронічний отит: мезотимпаніт, епітимпаніт, холестеатома. Отогенні внутрішньочерепні ускладнення: менінгіт, отогенні абсцеси великих півкуль мозку та мозочка, тромбоз сигмовидного синуса.	5	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, дебати.	усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; доповідь; виступ на задану тему.

3.	<p>Анатомія, фізіологія та методи обстеження носа і параназальних синусів. Захворювання носа (дефекти і деформації зовнішнього носа, фурункул). Захворювання порожнини носа (гострий та хронічний риніт). Викривлення носової переділки. Носові кровотечі.</p>	5	<p>розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, дебати.</p>	<p>усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; доповідь; виступ на задану тему.</p>
4.	<p>Анатомія параназальних синусів. Гострий риносинусит. Хронічний риносинусит. Риногенні інфраорбітальні ускладнення: остеоперіостит стінки орбіти, неврит зорового нерва, реактивний набряк повік, субперіостальний абсцес, ретробульбарний абсцес, флегмона орбіти, панофтальміт. Риногенні внутрішньочерепні ускладнення: арахноїдит, серозний та гнійний менінгіт, епідуральний та субдуральний абсцеси, абсцес лобової частини мозку, тромбоз синусів твердої мозкової оболонки, риногенний сепсис.</p>	5	<p>розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, дебати.</p>	<p>усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; доповідь; виступ на задану тему.</p>

5.	<p>Анатомія глотки. Гострі та хронічні захворювання глотки: гострий фарингіт, хронічний фарингіт, гострий тонзиліт, паратонзиліт, заглотковий абсцес, флегмона шиї, дифтерійна ангіна, ангіна при мононуклеозі, гіпертрофія лімфоїдної тканини, аденоїди, хронічний тонзиліт, пухлини глотки, юнацька ангіофіброма. Курація.</p>	5	<p>розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, дебати.</p>	<p>усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; доповідь; виступ на задану тему.</p>
6.	<p>Анатомія гортані. Гострі та хронічні захворювання гортані: травми гортані, сторонні тіла гортані, набряк гортані, стеноз гортані, трахеотомія, гострий ларингіт, гострий субхордальний ларингіт (несправжній круп), дифтерія гортані (справжній круп), гортанна ангіна, гострий флегмонозний ларингіт, хондроперихондрит гортані, хронічний ларингіт, парез гортані, пухлини гортані.</p>	5	<p>розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, дебати.</p>	<p>усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; доповідь; виступ на задану тему.</p>

7.	Невідкладна допомога при захворюваннях ЛОР органів: стенози, трахеотомія, травми, сторонні тіла, носові кровотечі. Залік.	5	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, дебати.	усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; доповідь; виступ на задану тему, залік.
Всього годин		34		

2.2.5. Самостійна робота

№ з.п.	Назва теми	К-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	34	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, дебати.	усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; доповідь; виступ на задану тему.
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до аудиторних навчальних занять	10	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація,	усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання;
	Сучасні проблеми	3	відеоролики,	завдання;

	слуховідновлювальних операцій.		відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, дебати.	доповідь; виступ на задану тему.
	Нові методи діагностики та лікування сенсоневральної приглухуватості.	3		
	Ринопластика.	2		
	Функціональні захворювання голосового апарату.	2		
3.	Індивідуальна самостійна робота студентів	6	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, дебати.	усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; доповідь; виступ на задану тему.
	Написання реферату «Сучасні методи діагностики порушень слуху»	2		
	Написання реферату «Акубаротравма: діагностична лікувальна тактика, сучасні методи реабілітації»	2		
	Засвоєння методики та техніки виконання крікоконікотомії, трахеостомії	2		
Всього годин самостійної роботи студента		50		

Методи навчання (наводяться лише ті, які використовуються під час викладання дисципліни): розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, дебати.

Методи контролю (наводяться лише ті, які використовуються під час викладання дисципліни):

Поточний контроль: усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; доповідь; виступ на задану тему.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності

здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті»

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.2. Питання до заліку:

1. Абсцес надгортанника: клініка, лікування
2. Аденоїдні вегетації: клініка, лікування
3. Анатомія лімфаденоїдного глоткового кільця. Вікові особливості лімфаденоїдної тканини глотки
4. Атипові форми мастоїдиту
5. Будова отолітового апарату. Адекватні подразники
6. Будова спірального органа. Адекватний подразник слухового аналізатора
7. Вестибулярні ядра та їх зв'язки

8. Види декомпенсації хронічного тонзиліту, формулювання діагнозу
9. Види операцій на вусі при хронічних гнійних середніх отитах
10. Вікові особливості розвитку біляносових пазух
11. Гематома і перихондрит вушної раковини
12. Гострий гайморит: клініка, лікування
13. Гострий гнійний середній отит. Етіологія, патогенез, клініка
14. Гострий і хронічний сфеноїдит: клініка, лікування
15. Гострий катаральний ларингіт: етіологія, клініка, лікування
16. Гострий мастоїдит: визначення поняття, клініка, діагностика, лікування. Антромастоїдотомія
17. Гострий стенозуючий ларинготрахеїт у дітей. Інтенсивна терапія
18. Диференційна діагностика епітимпаніту і мезотимпаніту
19. Диференційна діагностика уражень звукопровідного та звукосприймаючого апаратів
20. Доброякісні пухлини гортані
21. Заглотковий абсцес у дітей: клініка, лікування
22. Закони Евальда та закономірності ністагменої реакції
23. Злоякісні пухлини глотки: локалізація, клініка, методи лікування
24. Злоякісні пухлини носа та приносових пазух: діагностика, лікування
25. Значення носового дихання для розвитку організму дитини. Методи дослідження носа та приносових пазух
26. Зовнішній отит: форми, етіологія, клініка, лікування
27. Іннервація гортані
28. Історія кафедри оториноларингології вузу
29. Історія розвитку оториноларингології на Україні
30. Катаральна ангіна: клініка, лікування
31. Клінічна анатомія барабанної перетинки. Особливості розташування і будови барабанної перетинки у дітей раннього віку
32. Клінічна анатомія зовнішнього вуха
33. Клінічна анатомія основної пазухи
34. Клінічна анатомія соскоподібного відростка. Типи будови соскоподібного відростка. Вікові особливості
35. Клінічна анатомія, фізіологія слухової труби. Особливості її будови у дитячому віці
36. Клінічне значення приносових порожнин. Клінічна анатомія верхньощелепної пазухи
37. Консервативне лікування хронічного гнійного середнього отиту
38. Кровообіг та іннервація порожнини носа
39. Кровотеча з вуха
40. Лабіринтит: форми, клініка, лікування
41. Лептотрихоз: клініка, лікування
42. Лікування гострого гнійного середнього отиту
43. Лікування гострого гнійного середнього отиту у доперфоративній стадії. Показання та техніка парацентезу
44. Лікування гострої і хронічної сенсоневральної приглухуватості
45. Лікування хвороби Мен'єра. Методи лікування гострої вестибулярної дисфункції

46. Методи дослідження ампулярного рецептора (калорична, обертальна, пресорна проби)
47. Методи дослідження глотки
48. Методи дослідження гортані у дорослих і дітей
49. Механізм звукопроведення (повітряна, кісткова провідність)
50. Носові кровотечі: причини, симптоматика, методи зупинки
51. Озена: клініка, диференційний діагноз, принципи лікування
52. Опіки стравоходу: причини, патанатомія, клінічні стадії
53. Основні етапи розвитку оториноларингології як самостійної медичної дисципліни
54. Основні напрямки розвитку та досягнення сучасної оториноларингології
55. Особливості перебігу гострого гнійного середнього отиту при інфекційних захворюваннях: грип, скарлатина, кір, туберкульоз
56. Особливості перебігу гострого гнійного середнього отиту у дітей раннього віку
57. Отогенний менінгіт: клініка та лікування
58. Отогенні абсцеси мозку: клініка, лікування
59. Отосклероз: патогенез, клініка, сучасні методи хірургічного лікування
60. Папіломатоз гортані у дорослих і дітей
61. Парези і паралічі гортані: причини, ларингоскопічна картина, принципи лікування
62. Перша допомога при опіках стравоходу
63. Принципи ранньої діагностики рака гортані
64. Рак гортані: етіологія, локалізація, клініка, стадії розвитку захворювання
65. Риногенні внутрішньочерепні ускладнення: шляхи проникнення інфекції, види ускладнень, принципи лікування
66. Риногенні орбітальні ускладнення: шляхи проникнення інфекції,
67. Сенсоневральна приглухуватість: причини, клініка
68. Синус тромбоз та отогенний сепсис: клініка, лікування
69. Сифіліс верхніх дихальних шляхів: особливості клінічного проявлення, диференційний діагноз
70. Сірчана пробка, клініка, методи видалення
71. Склерома верхніх дихальних шляхів: етіологія, патанатомія, стадії, лікування
72. Слухові кісточки та м'язи барабанної порожнини
73. Спонтанні вестибулярні порушення
74. Стадії стенозу гортані, принципи лікування (медикаментозне, продовжена інтубація, трахеотомія)
75. Стеноз гортані: визначення поняття, причини гострого та хронічного стенозу гортані
76. Стінки та поверхи барабанної порожнини
77. Сторонні тіла бронхів: види стенозів, клініка, методи видалення
78. Сторонні тіла вуха, способи їх видалення
79. Сторонні тіла глотки: клініка, лікування
80. Сторонні тіла гортані: клініка, методи видалення у дорослих і дітей

81. Сторонні тіла дихальних шляхів: причини аспірації, анамнез, характеристика сторонніх тіл
82. Сторонні тіла дихальних шляхів: причини аспірації, анамнез, характеристика сторонніх тіл
83. Сторонні тіла носа. Засоби видалення. Риноліти
84. Сторонні тіла стравоходу: клініка, діагностика, методи видалення
85. Сторонні тіла стравоходу: клініка, діагностика, методи видалення
86. Сторонні тіла трахеї: клініка, методи видалення
87. Структура піднебінних мигдаликів, кровопостачання, іннервація
88. Теорії звукосприйняття
89. Травми вуха, травматичний розрив барабанної перетинки
90. Травми носа та приносових пазух: класифікація, клініка, лікування
91. Трахеостомія: показання, її варіанти, техніка виконання
92. Туберкульоз верхніх дихальних шляхів: клінічні проявлення, диференційний діагноз
93. Ускладнення гострого гнійного середнього отиту
94. Ускладнення сторонніх тіл стравоходу: клініка, лікувальна тактика
95. Фізіологія лімфаденоїдного глоткового кільця
96. Фолікулярна ангіна: клініка, лікування
97. Хвороба Мен'єра: етіологія, патогенез, клініка
98. Хірургічне лікування рака гортані, його види, показання
99. Хондроперихондрит гортані: причини, клініка, лікування
100. Хронічне гнійне запалення середнього вуха: обов'язкові ознаки, класифікація
101. Хронічний гайморит: форми, клініка, лікування
102. Хронічний гіпертрофічний риніт: клініка, диференційний діагноз, лікування
103. Хронічний гнійний епітимпаніт. Холестеатома. Діагностика, клініка, лікування
104. Хронічний гнійний мезотимпаніт, клініка, методи лікування
105. Хронічні поліпозні синусити: етіологія, клініка, комплексне лікування
106. Шляхи та етапи розповсюдження інфекції з вуха у порожнину черепа
107. Юнацька ангіофіброма носоглотки: клініка, діагностика, методивидалення.

3.3. Контрольні питання

1. Передня і задня риноскопія, відеоендоскопічне дослідження носа та приносових пазух.
2. Пряма та непряма ларингоскопія, фіброскопія, трахеобронхоскопія, езофагоскопія, мікроларингоскопія..
3. Клініко-анатомічні особливості будови зовнішнього вуха.
4. Клініко-анатомічні особливості будови середнього вуха.
5. Клініко-анатомічні особливості будови внутрішнього вуха.
6. Фізіологічні аспекти звукопровідної, звукосприймаючої, вестибулярної функцій.

7. Основні анатомо-топографічні та клінічні аспекти будови верхніх дихальних шляхів та стравоходу .
8. Основні клінічні прояви захворювань вуха.
9. Причини та механізми розвитку захворювань вуха та виникнення їх ускладнень.
10. Схеми діагностики та лікування типових випадків при захворюваннях вуха та плани лікувальних заходів у залежності від клінічного перебігу патологічного процесу.
11. Аналіз та інтерпретування результатів клінічних та лабораторних методів дослідження вуха.
12. Диференційно-діагностичні критерії основних клінічних проявів захворювань вуха.
13. Засоби слухопротезування у залежності від характеру порушення слухової функції.
14. Прогноз щодо одужання та відновлення слухової та вестибулярної функцій у хворих з патологією вуха.
15. Основні клінічні прояви захворювань верхніх дихальних шляхів.
16. Причини та механізми розвитку захворювань верхніх дихальних шляхів та виникнення їх ускладнень.
17. Схеми діагностики та лікування типових випадків при захворюваннях верхніх дихальних шляхів та плани лікувальних заходів у залежності від клінічного перебігу патологічного процесу.
18. Аналіз та інтерпретування результатів клінічних та лабораторних методів дослідження носа, приносних пазух, глотки, гортані.
19. Диференційно-діагностичні критерії основних клінічних проявів захворювань верхніх дихальних шляхів.
20. Прогноз щодо одужання та відновлення функцій у хворих з патологією верхніх дихальних шляхів.
21. Основні причини та клінічні прояви ургентних станів ЛОР-органів.
22. Патогенетичні механізми розвитку ургентних захворювань ЛОР-органів.
23. Диференційно-діагностичні критерії основних клінічних проявів невідкладних ЛОР-станів для оцінки стану хворого.
24. Аналіз та інтерпретування результатів клінічних та лабораторних методів дослідження носа, приносних пазух, глотки, гортані, трахеї, бронхів та стравоходу при ургентних захворюваннях.
25. Алгоритми діагностичної та лікувальної тактики при травмах, кровотечах, сторонніх тілах ЛОР-органів.
26. Основні методи надання ургентної допомоги при травмах і кровотечах ЛОР-органів, сторонніх тілах верхніх дихальних шляхів, стравоходу та вуха.
27. Прогноз щодо одужання та відновлення функцій у хворих з ургентною ЛОР-патологією.

3.4. Індивідуальні завдання :

1. Підготовка реферативних доповідей (10б.).

2. Підготовка презентацій до тем занять з використанням електронних ресурсів: інтерактивні перепрезентації (Mentimeter), платформа графічного дизайну (Canva), інтерактивні дошки (Padlet) (10б.).
3. Застосування технології "Тематичний кросворд" (складання кросвордів відповідно темі заняття) (10б.).
4. Застосування технології "Критичне мислення" (складання синквейнів відповідно темі заняття) (10б.).
5. Підготовка до ігрових методів (рольові ігри) (10б.).
6. Робота здобувачів освіти у науковому гуртку (згідно плану) (10б.).
7. Підготовка доповідей на студентські науково-практичні конференції (10б.).

3.6. Правила оскарження оцінки

1. Процедура оскарження результатів складається із трьох етапів: подання скарги, розгляду скарги, прийняття та оприлюднення рішення апеляційної комісії.

2. Подання скарги здійснюється здобувачем освіти особисто у письмовій формі у день оголошення результатів складання диференційованого заліку. Приймає скаргу у формі письмової заяви вповноважена ректором особа. У відповідь на подання скарги, особа яка приймала скаргу повинна повідомити дату і місце засідання апеляційної комісії.

3. Якщо особа, яка оскаржує результати, бажає додати до апеляції додаткові документи, то вона повинна це зробити під час подання скарги. Екзаменаційні роботи додатково додавати не потрібно.

4. Апеляційна скарга повинна бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше двох наступних робочих днів після її подання.

5. Веде засідання виключно голова комісії або, у випадку його відсутності за поважними причинами, особа визначена більшістю членів на засіданні апеляційної комісії.

6. Засідання апеляційної комісії повинно супроводжуватись веденням протоколу за формою вказаною.

7. Відповідальність за ведення протоколу засідання апеляційної комісії покладається на секретаря комісії.

8. Здобувач освіти, який подавав скаргу, має право бути присутнім на усіх засіданнях апеляційної комісії стосовно власної скарги. У випадку його відсутності секретарем комісії у протоколі засідання повинен бути зроблений відповідний запис.

9. Засідання вважається неправомірним, якщо на ньому відсутня 1/3 від загальної кількості членів

10. В засіданні апеляційної комісії допускається оголошення перерви.

11. На одному засіданні апеляційної комісії може розглядатись декілька апеляційних скарг

12. Графіки засідань усіх апеляційної комісій повинні бути оприлюднені.

13. Зареєстровані скарги, накази про створення апеляційних комісій, журнали обліку скарг та протоколи засідань апеляційних комісій повинні зберігатись у навчальному відділі протягом 1 року.

14. Копії зареєстрованої скарги, наказу про створення апеляційної комісії та протокол її засідання додаються до особистої справи студента.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Академічні очікування від здобувачів освіти. Вимоги до курсу.

Очікується, що здобувачі освіти відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто.

Під час лекційного заняття здобувачам освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я – висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Здобувачі освіти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. Не допускаються запізнення здобувачів освіти на практичні заняття.

Відвідування пацієнтів під час курації в лікарні можливо за умови наявності у здобувачів освіти відповідної форми одягу, санітарної книжки з відміткою про вакцинацію проти дифтерії, результатів обстеження на напруження імунітету за кором (або відмітка про вакцинацію), або іншими інфекційними захворюваннями згідно поточній епідемічній ситуації.

Здобувачі освіти з особливими потребами можуть зустрічатися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання здобувачів освіти це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контактуйте з викладачем.

Заохочується участь здобувачів освіти у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі здобувачі освіти ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті, розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання

конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в дусі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в дусі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються здобувачам освіти або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації.

Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

Поведінка в аудиторії (Основні «так» та «ні»)

Здобувачам освіти важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття

Заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні

засоби;

- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Працівники кафедри в процесі своєї професійної діяльності дотримуються принципів академічної доброчесності (чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, сміливість).

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Невідкладні стани в оториноларингології. Лупир А.В., Журавльов А.С., Яценко М.І., Дьоміна Є.В. – Харків, 2020. – 124 с. посилання в репозитарії <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/26483>
2. Трахеостомія. Показання. Види трахеостомій. А.В.Лупир, А.С.Журавльов, М.І. Яценко, М.В. Калашник. – Харків: ХНМУ, 2017 – 36с.
3. Носові кровотечі в оториноларингології (Етіологія, патогенез. Клініко-діагностичні аспекти. Невідкладна допомога.). Журавльов А.С., Лупир А.В., Яценко М.І. – Харків: ХНМУ, 2013 – 36с.
4. Сторонні тіла ЛОР-органів. Журавльов А.С., Лупир А.В., Яценко М.І. – Харків: ХНМУ, 2014 – 40с.
5. Травми ЛОР-органів. Журавльов А.С., Лупир А.В., Яценко М.І. – Харків: ХНМУ, 2014 – 47с.
6. Актуальні питання сучасної оториноларингології / Лупир А.В., Яценко М.І., Шушляпіна Н.О. - Харків: ХНМУ, 2022 - 194 с.

Допоміжна:

1. Otorhinolaryngology: textbook / Yu.V. Mitin, Yu.V. Deyeva, Ya.Yu. Gomza et al. — 6th edition - All-Ukrainian specialized publishing house "Medicine", 2020, 264 (black and white) + 48 color inserts.
2. Probst R Grevers G Iro H. Basic Otorhinolaryngology : A Step-By-Step Learning Guide. 2nd ed. Stuttgart: Thieme; 2018, 430 p.
3. Al-Qahtani A Haidar H Larem A. Textbook of Clinical Otolaryngology. Cham: Springer; 2021. doi:10.1007/978-1-4939-9767-8

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE <http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=234>
  - 2.Електронний сайт Національної бібліотеки України ім.. В.І. Вернадського.
  - 3.Електронний сайт Національної наукової медичної бібліотеки України.
  - 4.Електронна база наукових публікацій Національної медичної бібліотеки Національного інституту здоров'я США.
-

5. Освітній портал НМУ ім. О.О. Богомольця.

8. ІНШЕ

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dvsc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=710

[8%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-](http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=710)

[32&Itemid=33&lang=uk](http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=710)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=252

[0%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-](http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=252)

[17&Itemid=40&lang=uk](http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=252)

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx